

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 288/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

70/2009. (III. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) tolnai panaszos 2008. október 31-én – jogi képviselője útján – előterjesztett **panaszát** a 2009. március 25-én megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos – meghatalmazott ügyvédje útján – a 2008. október 23-án vele szemben foganatosított rendőri intézkedések (igazoltatás, ruházat átvizsgálás, előállítás) indokoltsága, módja, hangneme, és az ezek során őt ért anyagi kár miatt terjesztett elő panaszt, melyben kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1) A panaszos jogi képviselője 2008. október 31-én terjesztett elő panaszbeadványt, amelyben a következőket adta elő:

A panaszost és három társát 2008. október 23-án, 19 óra 40 perckor Budapesten, a XIII. kerület, Visegrádi utca és a Vág utca kereszteződésénél négy rendőr igazoltatta. A panaszos és társai nem álltak ellen az intézkedésnek, együttműködő magatartást

tanúsítottak. Ennek ellenére a panaszost a rendőrök „egy ház falához vonszolták, lábait szétfeszítették, fejét hátrahúzták, a többiek a karját lefogták”, és ruházatát átvizsgálták. Mindeközben – a panaszbeadvány szerint – a panaszossal sértő, udvariatlan hangnemben beszéltek a rendőrök. A panaszos elmondása alapján a rendőrök intézkedés közben a nála lévő (...) típusú kézi rádiót megrongálták (kapcsoló gombját eltörték). Amikor a panaszos kérte, hogy erről a helyszínen vegyenek föl jegyzőkönyvet, a rendőrök ezt megtagadták. A panaszos ruházatának átvizsgálása során előkerült többek között egy gázálarc is. A rendőrök azt feltételezték, hogy a panaszos azt valamelyik rendőrtől lopta el a környéken zajló demonstrációk során. A panaszos ezt képtelenségnek tartotta, és leírta, hogy a gázálarc jogszerű eredetét igazolni tudja. A panasz szerint az igazoltatás „agresszív lebonyolítása” a környéken lakóknak is feltűnt, egy közeli ház ablakából az egyik lakos mobiltelefonjával videóra is vette a történetet. (Ezt a felvételt a panaszos – a beadvány szerint – később csatolni is tudja.) Amikor az intézkedő rendőrök a videózást észlelték, a videofelvételt készítő lakost megfenyegették, és a panaszost az utca másik felére vitték, hogy az intézkedés további része ne legyen felvehető. Az igazoltatás és a ruházat-átvizsgálás után a rendőrök a panaszost előállították a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Bűnügyi Főosztály II. Gyorskocsi utcai épületébe; az előállítás okáról azonban a panaszos a beszállításkor nem kapott felvilágosítást. Végül a panaszbeadvány rögzíti a két intézkedő rendőr azonosító számát, és azt, hogy a rendőrök sisakján (...) jelzés volt látható; valamint tartalmazza néhány, a történetknél jelen volt szemtanú nevét.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

2) A panaszbeadványhoz a panaszos jogi képviselője csatolta az ügyvédi meghatalmazást, a panaszos előállításáról kiállított igazolást (amely szerint ő 2008. október 23-án 19 óra 40 perctől 2008. október 24-én 0 óra 50 percig állt személyi szabadságot korlátozó intézkedés alatt), és két átadás-átvételi elismervényt a panaszostól az intézkedések során átvett, majd neki visszaadott tárgyakról.

3) A Testülethez az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának vezetője 2008. december 5-én ugyanezen panaszügy kapcsán eljuttatta a panaszos egy másik – de az 1) pontban leírtakkal megegyező tartalmú –, 2008. november 26-án kelt beadványát. Ezt a panaszos azért írta, mert 2008. október 23-án – előállítása alkalmával – indokolás nélkül csak annyit közölt a rendőrökkel, hogy panaszt kíván tenni az intézkedés udvariatlan és agresszív módja miatt; ezért a BRFK Hivatalának vezetője e panasz pontosítására 2008. november 13-án levélben felhívta a panaszost. A panaszos ebben a 2008. november 26-án kelt válaszlevelében ismételtelen előadta az intézkedésekkel kapcsolatos sérelmeit, és utalt rá, hogy már panasszal fordult a Testülethez. A BRFK Hivatalának vezetője ezért ezt a válaszlevelet, valamint az ügyben keletkezett egyéb rendőrségi dokumentumokat az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetője útján megküldte a Testületnek. Ezeket az iratokat a Testület 2008. december 11-én érkezett.

II.

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálat, valamint a BRFK Hivatala által a Testület részére megküldött rendőrségi iratokból a következők állapíthatók meg:

1) Budapest Rendőrfőkapitánya az Rtv. 30. §-a alapján fokozott ellenőrzést rendelt el 2008. október 22-én 0 órától 2008. október 25-én 24 óráig, a főváros egész területére. A fokozott ellenőrzés célja a közbiztonságot veszélyeztető cselekmények, események megelőzése, megakadályozása volt, különös tekintettel arra is, hogy a bejelentett rendezvényeken várhatóan jelentős számú résztvevő jelenik meg. Az ellenőrzés keretében a rendőrség személyeket igazoltathatott, ruházatukat, járművéket átvizsgálhatta, illetve feladatuk volt az Rtv. 13. §-a alapján, illetőleg kérésre az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában való közreműködés. A fokozott ellenőrzés bevezetésével lehetőség nyílt arra, hogy a gyanús, feltehetően bűncselekményt vagy szabálysértést elkövetni szándékozó személyeket a rendőrség intézkedés alá vonjon.

2) A panaszos által kifogásolt intézkedéseket a Hajdú-Bihar megyei Rendőrfőkapitányság Budapestre vezényelt beosztottjai foganatosították, akik az előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint hat fős csoportban teljesítettek szolgálatot. A Budapest XIII. kerület, Vág utca és Visegrádi utca kereszteződésénél a több száz fős demonstráló tömegtől mintegy 50 méterre „kézirádió-forgalmazást végző” személyre figyeltek fel, akit egyikük igazolásra szólított fel. A panaszos ruházata fekete színű bomber-dzseki, bevetési nadrág, valamint fekete bevetési bakancs volt. Személyazonosító igazolvánnyal igazolta magát.

Az intézkedés alkalmával a panaszos ruházatát átvizsgálták, melynek során a kabátjának belső zsebéből előkerült egy (...) típusú rádió, melyhez fülhallgató mikrofon volt csatolva, továbbá egy „Jobbik Magyarországért Mozgalom” párttagsági igazolvány, és egy Nemzetőrség jelzéssel ellátott igazolványtok jelvénnel. (A tok és a jelvény megtevesztésig hasonlít a rendőrségi eszközökhöz.) A rendőr a panaszos nadrágjának övére felfűzve talált egy BP 01 feliratú rendőrségi gázálarc táskát, melyben MRE-2 típusú, rendszeresített gázálarc volt; benne a szelence betekerve, felkészítve ezzel az azonnali használatra. Az igazoltatott kérdésre elmondta, hogy a gázálarcra azért van szüksége, mert egy korábbi rendőrségi tömegoszlatás során az alkalmazott gáztól két hétig rosszul érezte magát. A további ellenőrzés során táskájából előkerült egy műanyag, 0,5 literes flakon, amelynek a tartalma ismeretlen eredetű folyadék volt, továbbá a rendőrségnél rendszeresített protektoros védőkesztyű, 2 db láthatósági sárga mellény, több csomag kötszer, 1 db tapétavágó kés, fekete baseball sapka, magyar címerrel ellátott sál, illetve árpád-sávós zászló és 2 db mobil telefon.

Az intézkedő rendőr ezután a panaszost ellenőrizte a körözési nyilvántartásban és a rádió útján kapott utasításnak megfelelően közölte vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt – a nála talált rendőrségi rendszeresített gázálarc okán – a BRFK Központi Fogda, Gyorskocsi utcai objektumába előállítja. Ezt az igazoltatott tudomásul vette.

A jelentés tartalmazza ez után az intézkedésnél jelen volt további öt rendőr nevét és rendfokozatát, valamint azt, hogy a jelentés írója büntető feljelentést tett.

3) Az előállítás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésében írt igazoltatás, a (4) bekezdésben megfogalmazott igazoltatott személy átvizsgálása és a 33. § (2) bekezdés b) pont szerinti bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása, mint személyi szabadságot korlátozó intézkedés jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok vizsgálta az Rtv. 15. §-ának (1) és (2) bekezdésében meghatározott arányossági követelményt is és megállapította, hogy az intézkedés a helyzethez illően arányos volt.

4) A panaszos 20 óra 30 perckor történt orvosi vizsgálatáról készült vélemény azt tartalmazza, hogy testén friss sérülés nem látható, rendőri bántalmazást nem panaszol, rendőrségi fogdán elhelyezhető.

A letéti tárgyakról készült jegyzőkönyv az előállításról készült jelentésben írt tárgyak felsorolását tartalmazza.

5) Az iratok között található az előállított nyilatkozata arról, hogy a fogda napirendjét, a panasz és kérelem előterjesztésének módját, a jogorvoslati lehetőségeket a panaszossal ismertették. Ugyanitt szerepel egy igazolás arról, hogy előállítása 2008. október 23-án 19 óra 40 perctől október 24-én 0 óra 50 percig tartott, személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítása miatt a BRFK épületében tartózkodott. Nyilatkozata szerint az előállítás időtartama alatt sérülése nem keletkezett, azonban az előállítás miatt panaszt jelentett be, amelyet azonban írásban nem indokolt, de a vizsgáló rendőr kérdésére, hogy mi a panasz oka, elmondta, hogy értékelése szerint túlzottan udvariatlan és agresszív volt a bekísérés módja.

6) A BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályának jelentése szerint is a panaszos előállítására azért került sor, mert nála egy rendőrségnél rendszeresített gázálarc volt, és mivel a korábbi demonstrációk során több rendőrségi gázálarc tűnt el, az intézkedő rendőrök feltételezhatték, hogy ez bűncselekmény útján került hozzá. Előállítását követően megállapították, hogy a gázálarc valóban hasonlít a rendőrségnél rendszeresített panorámás gázálarcra, de ugyanilyen gázálarc szabadon vásárolható, ezért a panaszost a fent írt időben szabadon bocsátották. Vele szemben sem büntető-, sem szabálysértési eljárás nem indult.

7) A Testület egyik tanácsadója 2009. február 27-én telefonon beszélt a Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Bevetési Szolgálat Akció „Hortobágy” Osztályán szolgálatot teljesítő r. főhadnaggyal a kifogásolt intézkedések körülményeiről, és a beszélgetésről hivatalos feljegyzésben a következőket rögzítette:

A r. főhadnagy és öt társa 2008. október 23-án – vezénylet alapján – Budapesten teljesített rendezvénybiztosítási szolgálatot, és ő volt a parancsnoka annak a járőr csoportnak, amelynek tagjai a panaszost igazoltatták. A r. főhadnagy elmondta,

hogy sok személyt igazoltattak aznap, ezért a panaszos nevére nem emlékszik, de az esetre igen, mert a gázárc (mint feltehetően lopásból származó tárgy) miatti előállítás eltért a többi, szokásosnak mondható eseménytől. Az igazoltatást nem maga végezte, de mint parancsnok azt figyelemmel kísérte. Elmondta, hogy a nap folyamán keletkezett minden iratot a szolgálat befejeztével maradéktalanul átadtak a BRFK-n dolgozó kollégáiknak, eredeti szolgálati helyükre az iratok közül semmi sem került. A r. főhadnagy szerint minden igazoltatásnál közölték, hogy arra fokozott ellenőrzés keretében kerül sor, mert így egyszerűbb is volt, mint az Rtv. egyéb rendelkezéseire hivatkozni. Elmondta, hogy többszöri eligazításaik során mindegyikük figyelmét felhívták, hogy kulturáltan, a helyzethez illően és a jogszabályokban előírtaknak megfelelően „bánjanak az intézkedéssel érintett emberekkel”, és állította, hogy ehhez ők mindvégig tartották is magukat. A panaszost nem bántalmazták, testi kényszerrel nem alkalmazták, és erre nem is volt szükség, mert a panaszos nem szegült szembe az intézkedéssel. Lábaik nem feszítették szét, de kezének felemelésére, falhoz támaszkodásra és terpeszállásra való felszólítás után ruházatát átvizsgálták. A r. főhadnagy arra nem emlékezett, hogy az intézkedés során a panaszos rádiója megrongálódott volna, de úgy gondolta, emlékezne rá, ha ezt a panaszos szóvá tette volna.

8) A panaszbeadványban – elérhetőségével együtt – szemtanúként megnevezett környékbeli lakos, aki mobiltelefonjával rögzítette a történetet, a videofelvételt a Testület kérésére sem tudta megküldeni, mert azokat, rossz minőségük miatt, kitörölte. Azonban közölte, hogy emlékei szerint a panaszos ruházatának átvizsgálása falhoz vezetéséből, lábai terpeszbe igazításából és fejének a felfelé tartásából állt. Ez a fajta intézkedés az adott szituációban – véleménye szerint – igen feltűnő volt, az intézkedő rendőrök nagy száma, és az általa érthetetlennek tartott arrogáns fellépése miatt pedig különösen is elrettentő és félelmet keltő volt.

III.

A panaszolt esetben – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogát, személyi szabadságát, a tulajdonhoz, valamint a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogait.

1) Az Rtv. 17. § (1) bekezdése szerint: „A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.” Azonban a 15. § (1)–(2) bekezdései szerint: „(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” Az Rtv. 19. § (1) bekezdése kimondja, hogy: „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A

rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

A fokozott ellenőrzés elrendelésének szabályait az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdései a következőképpen határozzák meg: „(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.” A fokozott ellenőrzés további magyarázatát adja a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. § (1) bekezdése: „A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott-tartózkodókat igazoltatják.”

A Testület itt – korábbi gyakorlatának megfelelően [pl. 131/2008. (XI. 5.) sz. állásfoglalás Indokolása II. részének 5) pontja] – ismételten szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésére, mint az Rtv. V. Fejezetében szereplő rendőri intézkedésre is, a többi rendőri intézkedéshez és a kényszerítő eszközökhöz hasonlóan, alkalmazandónak tartja az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményét. Fokozott ellenőrzés elrendelése a főváros egész területére olyan esetben, amikor rendezvény vagy rendezvények csak a főváros egy jól behatárolható területén kerülnek megtartásra, az arányosság követelményét nem veszi kellőképpen figyelembe; még akkor sem, ha a rendezvényre érkezők és az onnan távozók biztonságának garantálása a rendezvény konkrét helyszínénél nagyobb terület ellenőrzés alatt tartását teszi szükségessé. A fokozott ellenőrzés elrendelése adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást konstituálhat, ezért a Testület a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálta tárgyává tegye.

A vizsgált panaszügyben megállapítható volt, hogy – tekintettel arra, hogy a közelmúlt tapasztalataiból kiindulva alappal lehetett számítani a demonstrációk helyszínén, illetve annak közelében rendbontók megjelenésére – a rendezvények helyszínéhez közeli területekre nézve a rendőrség a Testület álláspontja szerint indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést. A fokozott ellenőrzés elrendelésének feltételei a Testület szerint ezért a rendezvénnyel érintett területek vonatkozásában fennálltak – márpedig a kérdéses igazoltatás ilyen területen történt. A rendőrségnek azon eljárását, hogy a rendezvényekhez közeli időpontban és helyszíneken igazoltatásokat végez, a Testület álláspontja szerint indokolják az elmúlt időszak

tapasztalatai, és az, hogy a különböző rendezvényekhez kapcsolódó jogellenes cselekmények résztvevőinek utólagos azonosítása jelentős nehézségekbe ütközik, márpedig a közrend és közbiztonság fenntartásának szempontjából nagyon fontos, hogy az ilyen magatartásokat hamar és következetesen kövesse felelősségre vonás.

A fentiekben kifejtettek miatt ezért a panaszos igazoltatása és ruházatának átvizsgálása jogszerű és indokolt volt. A panaszos igazoltatására – fokozott ellenőrzés alatt – egy több száz fős tömeg mellett került sor, az aznapi demonstrációk egyikének közvetlen közelében. Ahogy a parancsnokként jelen volt r. főhadnagy elmondta, a panaszossal közölték is, hogy igazoltatására és ruházatának átvizsgálására az elrendelt fokozott ellenőrzés keretében kerül sor, ezért ezen intézkedések tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga nem sérült.

2) A panaszos sérelmezte a vele szemben foganatosított intézkedések hangnemét, és a ruházat átvizsgálás, illetve az előállítás – állítása szerint agresszív – módját is. A panaszbeadvány szerint a ruházat átvizsgálás során a panaszost a rendőrök „egy ház falához vonszolták, lábait szétfeszítették, fejét hátrahúzták, a többiek a karját lefogták”. A r. főhadnagy elmondásai szerint ők az intézkedés során a panaszost nem bántalmazták – erre több eligazításon is felhívták a figyelmüket –, vele szemben testi kényszerrel nem alkalmazták, hiszen erre a panaszos együttműködése miatt nem is volt szükség. A panaszbeadvány ennek ellenére utalt rá, hogy az intézkedés „agresszív lebonyolítása” a környéken lakóknak is feltűnt, az egyik lakos mobiltelefonjával videofelvételt is készített a történekről. Ezt a Testület az említett okokból nem tudta megtekinteni, a szemtanú elmondásai azonban a panaszbeadványban foglaltakat támasztják alá. A szemtanú szerint ugyanis számára is félelmet keltő volt a panaszossal szemben intézkedő rendőrök nagy száma, valamint az, ahogy a panaszost a falhoz állították, terpeszállásba kényszerítették, fejét feltartották és ruházatát átvizsgálták.

A Testület mérlegelte a panaszos, az intézkedő rendőrök, valamint az eseményeket figyelemmel követő szemtanú elmondásait, és vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy az intézkedések kifogásolt módja tekintetében a panaszbeadvány tartalma helytállóan tekinthető, és azt a szemtanú elmondásai is megerősítik. Ugyanis mind a panaszos, mind a szemtanú úgy írta le a történeteket, hogy az intézkedő rendőröknek az adott szituációban történt fellépése a szükségeshez mérten eltúlzott és elrettentést keltő volt.

Az Rtv. 47. §-a szerint: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszerrel) alkalmazhat.” A Szolgálati Szabályzat 59. § (1) bekezdése szerint: „Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszerrel akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

A Testület – utalva a 21/2008. (VI. 25.) sz. állásfoglalása Indokolásának III. rész 2) pontjára – szükségesnek tartja leszögezni, hogy mivel olyan körülmény nem merült fel a rendőrségi iratok szerint sem, hogy a panaszos az intézkedésnek bármilyen módon ellenszegült volna, vagy az intézkedő rendőr által tett felszólításokkal szemben ellenállást tanúsított volna, ezért aggályos, hogy a ruházat átvizsgálása során már a testi kényszer kategóriájába tartozó – de legalább is annak egyes fogalmi elemeit megvalósító – kényszerítő jellegű, fizikai cselekmény történt. Az arányosság törvényi követelményének jobban megfelelő megoldás lett volna ugyanis a panaszost felszólítani a ruházat átvizsgálásához szükséges testhelyzet felvételére („Kérem, álljon terpeszbe, tegye a kezeit a falra és emelje föl a fejét!”), és lehetővé tenni neki, hogy e felszólításnak magától is eleget tegyen; fizikai kényszercselekményeket pedig csak akkor alkalmazni, ha a panaszos ezen felszólításoknak nem hajlandó eleget tenni – tehát e kényszercselekmények nem alkalmazhatók rögtön a felszólításokkal egyidejűleg. Az ilyen jellegű – a rendőrség által testi kényszernek nem minősített – fizikai ráhatások aggályosak, ha az intézkedés alá vont személy részéről egyébként ellenállás nem tapasztalható. Ez még akkor is így van, ha pl. egy vagy több rendezvény kapcsán nagy számban, sorozatosan kerül sor intézkedésekre; az egyes intézkedés alá vontakkal szembeni felesleges fizikai fellépéseket az intézkedések tömegessége ugyanis nem indokolja. Ezen okokból kifolyólag a panaszolt esetben is – a panaszos előadása alapján, amelyet a megkérdezett szemtanú elmondása is alátámasztott – megállapítható a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának csekély súlyú sérelme a ruházat átvizsgálás arányosság követelményének meg nem felelő módja és hangneme miatt.

3) Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Ugyanezen szakasz (3) bekezdésének első mondata alapján a Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. A (4) bekezdés szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A panaszos beadványában sérelmezte azt is, hogy az előállításra való beszállításkor az előállítás okáról nem kapott felvilágosítást. A rendőrök jelentése szerint a panaszos övére fűzve a ruházat átvizsgálás során egy BP 01 feliratú rendőrségi gázálarc táskát találtak, melyben MRE-2 típusú, rendszeresített gázálarc volt, benne szelencével. A BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályának jelentése szerint a korábbi demonstrációk során több rendőrségi gázálarc tűnt el, ezért az intézkedő rendőrök okkal feltételezhetők, hogy a panaszosnál talált gázálarc esetleg bűncselekmény útján került hozzá – a panaszos előállításának indokoltsága ezzel magyarázható. Az intézkedő rendőrök jelentése külön is kitér rá, hogy a panaszos körözési nyilvántartásban való ellenőrzése után – a kapott utasításnak megfelelően – közölték vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt előállítására fog sor kerülni. Ezt a panaszos tudomásul vette. A Testület véleménye szerint ezért nem fogadható el a panaszos azon kifogása, hogy az előállítás okáról ő a beszállítása idején még nem értesült. Amellett, hogy a rendőri jelentés külön is kitér az előállítás indokának közlésére (és arra, hogy a panaszos ezt tudomásul vette), azért sem tűnik

valószínűnek, hogy ezt a rendőrök elmulasztották volna, mert azt a panaszos a 2008. november 26-án kelt válaszlevelében maga is leírja, hogy a rendőrök a nála talált gázálc eredete felől érdeklődtek, majd „meggyanúsították azzal, hogy a gázálcot a rendőrség valamely tagjától lopta el”. Közvetve ebből következik, hogy a panaszos mégis tisztában volt vele, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt került sor az előállítására. E tekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga tehát nem sérült.

4) A rendőrségi iratokból – így a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályának jelentéséből – kitűnik, hogy a panaszos előállítása során megállapították, hogy a nála talált gázálc valóban hasonlít a rendőrségnél rendszeresített panorámás gázálcra, de ugyanilyen gázálc bolti forgalomban is megvásárolható. Ezért a panaszossal szemben sem büntető-, sem szabálysértési eljárás nem indult, őt az eset tisztázása után, 2008. október 24-én 0 óra 50 perckor szabadon engedték. Az előállítás időtartama az annak során tett intézkedésekhez mérten – jelentés megírása, parancsnoki vélemény és kivizsgálás az előállítás végrehajtásáról, átadás-átvételi elismervények összeállítása, orvosi vizsgálat, gázálc eredetének tisztázása stb. – arányos volt, az Rtv. 33. § (3) bekezdésében foglalt nyolc órás maximális időtartamot nem lépte túl. A panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga, valamint személyi szabadsága ezért ezen intézkedések esetében sem sérült.

5) A panaszos sérelmezte azt is, hogy az intézkedés során a rendőrök a nála lévő Midland G7 típusú kézi rádiót megrongálták (kapcsoló gombját eltörték). Arra utaló körülmény azonban, hogy ez a kár a rendőri intézkedéssel összefüggésben keletkezett volna, vagy, hogy ezt a panaszos még ott a helyszínen észlelte volna, a rendőrségi iratokban nincs. A parancsnokként jelen volt r. főhadnagy is arról adott felvilágosítást a Testületnek, hogy nem emlékszik a rádió megrongálódására, de úgy gondolta, biztosan emlékezne rá, ha ezt a panaszos szóvá tette volna. E körülmények tisztázatlansága miatt a Testület a panaszos tulajdonhoz való alapvető joga tekintetében nem tudott állást foglalni.

IV.

A Testület annak mérlegelésekor, hogy egy adott rendőri intézkedés jelentős mértékben sért-e alapjogot, nemcsak azt vizsgálja, hogy az érintett alapjog adott módon való csorbítása általában milyen mértékűnek minősül, hanem az adott ügy egyedi körülményeire is figyelemmel van.

A jelen ügyben, annak minden körülményére tekintettel – különösen arra, hogy a panaszosnak a sérelmezett fizikai cselekmények miatt saját bevallása és az orvosi vizsgálat eredménye szerint sem keletkezett semmilyen sérülése, valamint arra, hogy a nagyobb tömegeket vonzó rendezvények biztosítási feladatai, és a panaszossal szemben felmerült bűncselekmény gyanúja az adott szituációban gyors és határozott rendőri fellépést kívánt meg az eredményesség érdekében – a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a jogsérelem mértéke nem érte el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelemet megállapító állásfoglalását megalapozhatta volna.

A fentiekre figyelemmel a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint határozott, és az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján az előterjesztett panasznak az intézkedést foganatosító szerv, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjéhez való áttételéről döntött.

Budapest, 2009. március 25.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület